

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za pol leta . . . 3.—; . . . 4.50
za četrt leta . . . 1.50; . . . 2.25
Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.
Na naročbe brez priložene naročnine se upravnistvo ne osira.

EDINOST

Oglašit in oznanila se račune po 8 nov. vsaka v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se račune po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Carintia št. 25. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravništvo v ulici Carintia 28. Odprte reklamacije so proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

• V edinost je nove.

Vabilo na naročbo.

Prvo četrtletje bliža se svojemu koncu. Vse one naročnike, ki so z naročnino na dolgu, opozorujemo, da jim bodemo — dasi neradi — list vstavili, ako ne store svoje dolžnosti. Vse druge naročnike pa prosimo, da o pravem času ponove naročbo, da ne bomo imeli nepotrebnih situacij.

Cena listu je:

za vse leto gl. 6.—
za pol leta gl. 3.—
za četrt leta gl. 1.50

Administracija „Edinosti“.

Pomagajmo si sami!

V našem narodu širi se silna beda. In temu se ne smemo čuditi: čuditi bi se morali, ako bi bilo drugače. Militarizem, ki je sedaj po vsej modernej Evropi v posebnej časti, zahteva dan na dan večjih žrtv. Ravno kar odstopivši železni kancelar sejal je po Evropi uprav infernalno zlobnostjo občo nezaupljivost; sad njegovih intrig je oboroženi mir. Vse države tiče od nog do glave v orožji, bistrim očesom opazujoč kretanje soseda svojega; kajti jedna oržava sumi drugo, da hoče kaliti ta ljubi „mir“, kateri nas pa tako drago stane, da bi skoro dali vojni prednost. Da: sedanji evropski mir stane obilo denarjev. In malo je nade, da se kmalu iznebimo tega „miru“. Ni nam pa treba praviti, kdo da mora v žep poseči, da se pokrijo velikanski ti stroški. Davčni vijak natezajo, kolikor se le da. Davki so oni bogati vir, iz katerega doteka življenja sok epohi pušk in brezdimnega smodnika. Ako premostrimo z jedne strani neprimerno visoke izdatke, z druge strani pa skrajno neugodne pridobninske odnošaje, ki so naravna posledica po raznih vzrokih nastalej

PODLISTEK.

Predavanje v Puljskej čitalnici.

O iluzijah.

(Konec.)

V gostilnici na mostu v Gorici so se bili zbrali možje Žef, ranjki Fižd, ranjki Matija Strojler, stric Blaž in mojster Jože — izkušeni premagalec hudiča; zraven mojstra je pobožno sedel njegov pomagač Tone. —

Pilo se je, da je bilo veselje! Pili so, hoteči si nasrkati korajže, da jih vrag ne zapodi iz kroga („kraisa“). — Ko so bili možje že dobre volje, se napotijo na goriške Roje. Tam je mojster ob treh četrtih na polnoči napravil svoj „krajs“, v katerem so stali očetje s pomagačem in Jožetom skupej. Mojster je nametal na krog nekoliko kosti, trnjevih končecov, starega listja in naznanil korajžnim možakom, naj se spravijo v središče, glave skupaj stisnejo in se eden drugemu držijo, da bi se kdo, hoteč uiti, ne vrgel hudiču v roke. Možje storijo, kakor jim je mojster velel. Precej potem potegne Jože iz žepa svoj kalamon in začne vpiti; „Cer-

gospodarskej krizi: lahko si tedaj mislimo žalostni položaj našega davkoplačevalca.

Kdo bi pri taci razmerah lahkim srcem govoril še o narodnem davku? Kdo bi mogel od naših ljudij zahtevati: dajte še, še in še — ne da bi ga pri tem v dno srca zbolelo. Brezsrčnež in brezčutnež bil bi ta človek. Ob takih časih je res težko govoriti o narodnem davku, ko bi vsak narodnjak — imajoč pred očmi žalostno stanje našega kmeta, težaka in obrtnika — moral strogo na to gledati, da se brezpotrebno ne pogubi niti en vinar narodnega kapitala.

In vendar nam je danes besedo spregovoriti o tem kočljivem predmetu. Sili nas v to neizprosljivi imperativ, kateremu bi rekli skrb za našo narodno ekzistencijo. Govoriti o velikej nevarnosti, pretečej narodnosti slovenske ob mejah domovine naše, bilo bi odveč: kdor se ni do danes zavel te nevarnosti, ta ni narodnjak, ta ne ljubi rodu svojega, temu bi tudi danes zastoj govorili. Uprav letošnjo leto nas je moglo nas Primorce poučiti o kakovosti naših nasprotnikov. Od teh nasprotnikov ne smemo pričakovati vsmiljenja, od te strani moremo pričakovati le boj — boj do skrajnosti. Ti naši protivniki so močni in jaki že vsled — abotno bi bilo, ako bi hoteli to prikrivati — ugodnejše jim materialne situacije, a poleg tega iščejo in jo tudi najdejo zaslonbe od zvonaj, od onkraj meje države naše. Nedavno smo že povedali, da so ustanovili v Italiji društvo „Dante Alighieri“. Sad delavnosti tega društva namenjen je laškimi deželam, ne pripadajočim italijanskemu kraljestvu. Naši ljubi prijatelji a la Imbriani, govoreči o teh „laških deželah“, misle pa vedno le na naše Primorsko. Torej na tej strani „Pro Patria“ in na onej strani „Dante Alighieri“ — smoter pa jeden in isti. Temu kombinovanemu navalu upri se moramo se skrajno enerzično, uporabiti

celus! Cercelus! Pridi, tukaj smo! — Jaz ti zavkažem, da prideš, in te zarotim, da poslušáš moje besede! . . . Cercelus! — In v tem hipu se začuje vrisk, hlapenje, ropotanje in bobnanje. Hudič se je krogu približal in se hotel v njega zagnati! — „Ne!“ pravi mojster. „Do tukaj in ne naprej!“ Zasukne svojo leskovko in švigne po vragu, da je kar odskočil. „Kaj pa hočeš ti imeti od mene?“ vpraša vrag mojstra. „Devetindevadesettazentdevetstoindevetindevadeset zlatih, katere mi moraš prinesiti še nocej in precej pod stopnjice v krčmo, kjer sem nocej pil!“ odgovori osorno Jože. „Ne! Ti jih ne prinesem!“ zagodrnja vrag, ker tvoj kalamon nema prave zapovedne strani v sebi; manjka mu stran 999 in dokler tiste nemaš, nemaš moči nad menoj!“ Jože se temu vgovoru obotavlja, zasukne svojo šibo; — toda hudič skoči na blizu stoječo murvo, jo razdrobi, da je vse pokalo; zavrišče in odide, strašansko hlapč in ropotajoč. Mojster Jože oslobodi svoje prijatelje iz kroga in obljublja za prihodnjo priložnost pridobiti iz Pešte stran 999 svojega kalamona in hudiča potem popolnoma vkrotiti. — Šli so možje potem v gostilno, kjer so Jožeta in njegovega

moramo vse sile, vsa dovoljena sredstva, da se otmemo preteče nevarnosti. In — hvala Bogu! — imamo takih sredstev, odprte so nam take poti, da se rešimo; imamo takega orožja, s katerim moremo — ako je prav porabimo — izvojevati sijajno zmago nad našimi protivniki. Samo trdo okleniti se moramo tega orožja. To orožje je: pospeševanje namenov družbe sv. Cirila in Metoda. Za pospeševanje teh namenov treba pa je — zvičajmo se in štedimo, kakor hočemo — denarja in zopet denarja. Od kod pa vzeti potrebnega denarja? Tu smo zopet pri tistem kočljivem predmetu, kateremu pravimo: narodni davek. Kakor se nikdar sili fiskus zaletiti do raznih posrednih in neposrednih davkov, da polni zevajoče blagajne, tako je tudi nam jedina rešitev: narodni davek. Poseči moramo v žep — s temi besedami je ves naš položaj pojašnjen. Kmet-trpin slovenski, s hudimi nepriljkami boreči se obrtnik, verujta nam, da nam je bilo hudo pri sreju, piščoim trde te-le besede. Le plačaj, le plačaj! — to so trde besede. Ali druge pomoči mi ne vemo. Bilo bi krivično, ako ne bi tržaškemu slovenskemu občinstvu podpisali javnega priznanja na njega dosedanjem delovanju za družbo sv. Cirila in Metoda. Še več: po naših mislih smemo se celo pred svetom ponašati se svojem delovanjem v tem pogledu. Poročili moške in ženske podružnice, kakor tudi one na Greti, pričajo nam o izrednej agiliti dotičnih odborov in tudi o tolažilnej istini, da naše občinstvo po velikej večini razume plemenito, vzvišeno zadačo rečene družbe. Ali delokrog podružnicam našim se bode širil od leta do leta. Razsežnejšemu delokrogu so pa naravne posledice večji stroški in večje potrebe. Za te potrebe moramo sami skrbeti. Neprijetno je to — gotovo; kajti v nas tišči sto in sto družih potreb, bodisi za svojo lastno osobo, ali pa za družino. Ali nam mora

pomagača spet napojili. Vsak je vedel svojo povedati. Eden je pravil, kako je vrag vriskal, drugi, kako je po peklu smrdel, treči kako je murvo lomil, spet četrti je že mislil, da ga je zlodej v peklu odnesel, kjer so mu ponujali jesti drobce. Sploh v veliko čast Jožeta morali so vsi priznati, da je on pravi mojster, ki zna hudiča „panati“.

In pogledite no, kaj je na vsem tem bilo! Ob polnoči je pridrdral mimo Roj železniški vlak. Ko je došel do blizu postaje, je zažvižgal in zahlepnil; zazvonilo je tudi in par so izpustili iz kotla. Prebrisan možje so pa mislili, da se je z zvonenjem pekla odprl, da je vrag zavriskal, ropotal in murvo razdrobil. Eden teh mož mi je še celo pripovedoval, da je videl, kako rudeče oči je vrag imel; drugi spet, kako je murvo lomil in cele veje v krog metal; treči je pa zatrjeval, da mu je spak s strašansko dolzim kosmatim repom eno za ušesa prismolil; da je pa po peklenjskej smoli smrdelo, to so vsi zatrjevali.

Čeprav bi bilo možno o duševnih slepotijah še dosti zanimivega povedati, moram prenehati, ker mi je odmerjeni čas potekel. Ponavljam pa še enkrat, da se

biti vprašanje merodajno: hočemo-li zagotoviti si svojo narodno eksistenco, ali ne. Za jedno ali drugo se moramo odločiti.

Ako pa si hočemo zagotoviti narodno življenje svoje, treba je, da skrbimo za sredstva, v to potrebna. Iz te soteske ni druge rešitve. Bog ne daj, da bi se hoteli tolažiti: „čakajmo — bo že tako ali tako, kajti časi se morajo na bolje obrniti“. Fatalizem bil bi nam poguben, roki križem držeč se ne doseza uspehov.

Kaj smo torej hoteli reči?! Prosimi smo hoteli naše občinstvo, da vso svojo pozornost obrne družbi sv. Cirila in Metoda, da se je spomni ob vsakej priliki ter položi, kader-le more, dar na oltar te družbe. Prosimo pa, da se nas krive ne razume! Ne zahtevamo od nikogar, da bi dajal čez svoje moči: kdor more dati goldinar, da naj goldinar; kdor more desetico, da naj desetico in kdor zmore krajcar, pa krajcar. Tudi krajcarji, položeni na domovine žrtvenik, imajo svojo posebno vrednost, kajti o njih vemo, da jih je položila žuljava roka. Delalec-narodnjak je pa vzvišena prikazen, katerej ne moremo odreči svojega posebnega spoštovanja.

Sedaj pa resno besedo gospodom rodoljubom po deželi. Posnemajte Tržačane, prosimo Vas! Shajate se gotovo pogostoma v vesele družbe; ob takih prilikah človek ne gleda na par novičev. Spomnite se tedaj naše družbe sv. Cirila in Metoda. Vsaj ne stane nič drugzega, nego da kdo usta odpre in misel sproži. Vsaka svotica bode kamen naše narodnej hiši. Pomagajte nam, da bomo mogli vsestanski in vestno vršiti nalogo strazarjev ob Adriji. Samo po sebi se nam stanje ne bo zboljšalo, pomoči od katere-koli strani nam tudi ni pričakovati, torej pomagajmo si sami! —

duševne prevare vzbujajo na enake načine, kakor je že bilo omenjeno in pojašeno, tudi po drugih čutih, osobito po okusu in čutu in da take prevare dostikrat postajajo trajne in se morajo vzrujati še celo kot hallucinacije, o katerih bomo morda drugič govorili.

Pesmi srčne ljubezni.

Speval T e h o m i l.

Tvoja podoba.

Podoba miljena le-tá
Izvor je mojega gorjá,
Da nisem videl je nikdár,
Stokrat srečnejša bil bi stvar!
Bolélo né bi me srcé,
In lile ne bi zdaj solzé . . .
Povráčam Ti podoba to,
A zábil jaz ne bom na njó,
Ker védi: mili Tvoj obráz
V srcé naslikan nosim jáz;
Le-tám mi več ne obledi
Do konca žahnih mojih dnij! . . .

Čez deset let.

Desét je let in daljši čas,
Kar slédnjič zrl sem Tvoj obráz.

IV. občni zbor

ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu

(Konec.)

Blagajnice namestnica, gospodičina Justina Michelli, prečita — v to povabljena — sledeče poročilo o denarnem stanju podružnice:

Milostive gospe in gospodičine!

Ko smo pred štirimi leti snovali in osnovali našo podružnico, navdajale so nas najlepše nade. Videle smo v duhu, kako cvete naša lepa stvar, kako se razširja od juga do severa, od izhoda do razpada po vsej milej naši zemlji slovenske. Naši upi, milostive gospe in gospodičine, so se spelnili. Veselim očesom spremljala je naše delovanje vsaka pošena slovenska duša. Res je sicer, da naša podružnica ne more še tekmovati z enakimi inonarodnimi družtvii, katerim vsipajo se kakor z oblakov desetaki, petdesetaki, stotaki, da celo tisočaki, ali milostive gospe in gospodičine! ako pomislimo na bedno stanje, v katerem nahaja se zanemarjeni naš narod, ako pomislimo, da raste le polagoma narodno blagostanje, oziramo se lahko s ponosom na podružnico, kajti med slovenskimi in neslovenskimi ona ni zadnja, temveč zavzema častno mesto med njimi.

Prišedši do računa za ravno minolo leto sporočam tako le:

Dohodki iznašali so 1889. leta:

I. in sicer a) v letnini . . . for. 168

b) v obrokih treh novih ustanovnic . . . for. 30

Skupaj . . . for. 198

Razhodi iznašali so . . . for. 6.59

Ostane . . . for. 191.41

kateri znesek se je izročil blagajniku možke podružnice in sicer dne 5. septembra 1889. for. 120 in 31. decembra 1889. for. 71.41.

II. V tem letu pa, namreč od

1. januarja sem iztirjalo se je for. 11.—troškov bilo je . . . for. 3.10

in ostaja v blagajnici še . . . for. 7.90

III. V naši privatni blagajni smo imele 64 for. 48 nvč. Stroški za malo veselico dne 5. julija otrokom pri sv. Jakobu in za venec pokojnomu Žvabu, iznašali so for. 13.48. Ostalo je torej 51 for.

IV. Za božičnico nabralo se je:

a) milodarov . . . for. 388.91 1/2

b) loterija na Silvestrovo v Čitalnici . . . for. 34.—

c) družih raznih darov . . . for. 13.71

Skupaj . . . for. 436.62 1/2

Troškov je bilo . . . for. 241.62

tako, da je ostalo . . . for. 195.—

kateri so plodonosno vloženi v tržaške

Terđajci nerazvit še cvét,

Zdaj róža lepih si deklét.

V pozdráv podájaš mi rokó

Ter vpiraš v mé okó krasnó.

Oj dèkle! mójo próšnjo čúj:

Ljubó me več ne pogledúj!

Ker méhko móje je rscé,

Lehkó se vname mi za Té!

Čemú ljubezen pa čemú

Brez nádeje in brez sadú? . . .

Oj z Bogom! z Bogom! dèkle Ti,

Mudití se mi tukaj ni.

Še en pozdráv, še en pogléd,

Od Tébe dalje idem spét . . .

Prstan.

Ko deklica Ti zala!

Billà si mi nevesta,

Zlat prstan si mi dala

V oznák, da boš mi zvesta.

Prišél pa v naše mesto

Bogatec iz tujine,

Prevzél mi je nevesto,

Odvél iz domovine. —

A prstan Tvoj temnéva

Na prstu róke móje,

Ker sólza ga roséva

Zbok nezvestobe Tvóje . . .

hranilnici. Ako to vlogo prištejemo onej od lanskega leta v znesku 51 for., nahaja se tedaj v hranilnici 246 for.

Omeniti moram še, da od 100 izvodov knjžice družbe sv. Cirila in Metoda smo prodale 67, ki so znašale for. 10.05, kateri so bili izročeni 1. avgusta blagajniku možke podružnice. To je ves račun.

Denarstveno naše stanje je z ozirom na naše žalostne razmere zadosti povoljno. Z narodnim blagostanjem rastla bo tudi naša podružnica, njeno delovanje pomnoži se na korist milega nam naroda in v to ime prosimo iskrenim srcem: Blagoslovi nam Bog delo naših slabih rok!

Tudi to poročilo vzele so družabnice zadoščenjem in jednoglasno na znanje.

Pregledovalki računov, gospodičini Lavrenčičeva in Gombačeva sti na to poročali, da so podružnični računi v popolnem redu.

Gospodičina Germekova se zahvaljuje v imenu podružnice odstopajočemu odboru na njega požrtvovalnem in trudoljubivem delovanju, posebno obžalujoč, da ni navzoča vrla blagsajnica, gospodičina Ivanka Kalistrova. Pripomni pa, da je bil odbor nekoliko preradodaren pri razdelevanju darov ob božičnici, ter meni, da je obdarovati le resnično siromašne otroke, ves ostali denar pa naj se hrani za družtvene namene.

Gospodičina vrtnarica odgovarja na to, da so bili obdarovani le res potrebni otroci; naložilo pa se je bodočemu odboru, da postopa v zmislu po gđeni Germekovej izražene želje.

Zatem je prešel občni zbor k volitvi novega odbora. Gospodičina Gombačeva predlaga, da se voli ustmeno, kateri predlog je bil vzprejet z veliko večino.

Novi odbor je sledeče sestavljen: Načelnica: gospa Trudnova; nje namestnica: gđena Just. Michellijeva; tajnica: gđena M. Nadlišekova, namestnica: gđena Delkinova; blagajnica: gđena Mankočeva, namestnica: gospa Ščukova.

Za pregledovalki računov bili sti izvoljeni dosedanji pregledovalki, gospodičini Lavrenčičeva in Gombačeva.

Gospa načelnica izreka v svojem in novega odbora imenu iskreno zahvalo na skazanem zaupanju. Obeča, da bo novi odbor vse svoje sile napel na korist podružnice, priporoča pa, da tudi družabnice store svojo dolžnost.

Po tem zaključnem govoru stavl je še navzoči prvomestnik možke podružnice, g. prof. Mate Mandić, nekatere nasvete glede glavne skupščine. —t—

Politični pregled.

Notranje dežele.

Dne 24. marca završil je državni zbor generalno debato o vladnej predlogi o užitninskem davku na Dunaju. Finančni minister Dunajewski zagovarjal je predlogo jako duhovito — kakor navadno. Povedal je mej drugim tudi, da se vlada resno bavi z gradnjo mestne železnice na Dunaju. Kar pa bo ta projektovana železnica stala lepo svoto 40 milijonov, ni da bi se prenašala; temveč se more stvar vsestranski in temeljito proučiti. Zbornica je prešla v podrobno posvetovanje, katero so završili dne 27. t. m. in je bila postava v tretjem branji vzprejeta.

Istega dne je v budgetnem odseku vlada prijavila nove personalne tarife za državne železnice, katere stopijo v veljavo s 1. junijem t. l. Jednotna taksa za jeden kilometer znaša 1 kr. za tretji razred, 2 kr. za drugi razred in 3 kr. za prvi razred. Daljave so razdeljene po zonah. V prvih 100 kilometrih je 5 zon po 10 kilometrov, dve zoni po 15 kilometrov in ena zona po 20 kilometrov. (5 × 10 + 2 × 15 + 20 = 100 kilometrov.) Plačevalo se bodo torej:

za I. zono	(1—10 klm.)	za III. raz.	za II. raz.
1.	10	10 kr.	20 kr.
2.	11—20 klm.)	20	40
3.	21—30 klm.)	30	60
4.	31—40 klm.)	40	80
5.	41—50 klm.)	50	100
6.	51—65 klm.)	65	130
7.	66—80 klm.)	80	160
8.	81—100 klm.)	100	200
9.	101—150 klm.)	150	300
10.	151—200 klm.)	200	400

Pri daljavah čez 100 kilometrov vrste se torej nadalnje zone od 50—50 kilometrov. Od Trsta do Herpelj plačalo se bo za tretji razred 30 kr., za drugi 60 kr.; do Pazina za tretji razred 100 kr., za drugi 200 kr.; do Pulja za tretji 150 kr., za drugi 300 kr.

„Wiener Zeitung“ objavila je postavu za pobiranje davkov in za pokritje državnih potreb v mesecih april in maj. Volite vnanega Moravskega žida Auspitza je državni zbor z 98 proti 73 glasom vničil. Za vničenje glasovali so Staro- in Mladočehi, Coroninijev klub, antisemitje in demokratje. Poljaki so se pred glasovanjem oddaljili.

Vnanje države.

„Neue Freie Presse“ dobila je o bolgarskih zadevah od neke — kakor pravi — verodostojne osebe sledeči dopis:

Ob vprašanjih vnanje politike ima princ Ferdinand prvo, odločilno besedo, osobito pa ob vprašanju glede priznanja Bolgarske. Pri posebnej previdnosti in zmernosti, lastnej princu Ferdinandu, je gotovo, da radi njegove dežele ne bodo nastali evropski spori; nasprotno: njegova politika je garancija za mirni razvitek balkanskih držav, kakor tudi za evropski mir. Bojazni, da bi Bolgarska vznemirjala politički položaj, so prazne, kajti vprašanje radi priznanja ni sedaj na dnevnem redu notranjega političnega življenja Bolgarske.

Grški poslanik v Carigradu objavil je turškej vladi, da letos ne bo dežele. Grška hoče tim potem pokazati miroljubne svoje namene in da se hoče vsemu izogniti, kar bi moglo vzbuditi nezauzupnost Turške.

Sedaj ni dvojbe več, da ste se nemški cesar in Bismark hudo sprla, kar je dalo povod odstopu nemškega kancelarja.

Kako da je bil cesar Viljem vzbujen kaže nam njega nastopno pismo do neke odlične osebe: „Najtoplejša hvala za prijateljsko pismo. Prebil sem gorkih skušenj in jako resne čase. Boli me srce, kakor da sem še enkrat zgubil svojega deda! Ali tako mi je sam Bog usodil. Jaz moram vse to vdano prenašati in ako imam vsled tega propasti. Pripadla mi je naloga bdečega čestnika na ladiji moje države, mér pa ostane ista. Naprej tedaj z vsemi močmi! Viljem.“

In ne samo stari Bismark, ampak vsa dinastija Bismark hoče se umakniti se svetovnega pozorišča in udati se idiličnemu življenju na posestvu Friedrichsruhe. Državni minister, grof Herbert Bismark, sin kancelarjev, prosil je že za odpust iz službe, katerega mu je cesar tudi dovolil.

Berolinska konferencija storila je več sklepov, kateri se imajo vzprejeti v postave industrialnih držav, dasi ti sklepi neso obvezni. Rudokopska komisija je sklenila, da se delo kolikor móči omeji, kjer je življenju in zdravju nevarno. Komisija glede upotrebljevanja žensk in otrok pri delu, je sklenila, da mladoletni delalci v dobi od 14—16. let ne smejo po noči delati in tudi ne ob nedeljah. Efektivna vsakdanja delalna doba znašati sme 6 ur. V tem času privoščiti jim pa je 1 1/2 ure počitka. Posamezne komisije so že dovršile svoje delo in posvetovanja se bodo sedaj pričela v plenumu.

Komaj sestavljenemu novemu francozkemu ministerstvu preti že nevarnost. Zbornica je nekda nezadovoljna se sestavo proračuna ministra Rouviera. Na Francozskem snuje se nova konservativna-republičanska stranka. Radikalci tej novej sestavi jako nasprotujejo, ker se

bojé, da bi ta ne povzročila, da se rodi novo ministerstvo brez radikalcev.

Italijanski listi bavijo se se stanjem stvari na Nemškem vsled odstopa Bismarka in menijo, da se Crispi ne bode več dolgo vzdržal. Strmoglavlil ga bode po njem pouzrečeni slabi finančni položaj. Bivši ministri Nicotera, Magliani in Tajani snujejo „konstitucijsko opozicijsko stranko“ proti Crispiju.

Španska zbornica odobrila je postavu o splošnem volilnem pravu.

DOPISI.

Iz Škrbine pri Komnu 25. marca. (Izv. dopis). (Semenj, meso). Letošnji semenj sv. Jožefa, kateri je bil dne 20. t. m. v Komnu, se je navzlic neugodnemu vremenu še precej dobro obnesel. Prišlo je mnogo ljudi od vseh krajev, osobito iz komenskoga okoliša. Tudi naši Goričani, ki Kraševcem radi prodajajo, neso manjkali. Kupčija ni bila slaba in tudi krčmarji so bili še zadosta veselih obrazov, kar znači, da so pogostoma za — pipo prijemale. Tu in tam smo pili prav dobro božjo kapljico, akoprem ni bilo letošnje, oziroma minulo leto bogu Bahu posebno milo.

V Komnu imajo dve mesnici; jedno imajo „Gorenjci“ in jedno pa „Dolenjci“; obe še precej dobro delati.

V minulem letu je meso v Komnu nekoliko — poskočilo; zbog tega prikazal se je v Svetem nov mesar, ki je sekal meso po 32 kr. kilogram. To je bilo povod, da se je cena mesa v Komnu takoj znižala na 36 kr. kilogram. Mesar iz Svetega pa je kmali popustil svojo mesnico in naše ljudstvo je bilo zopet bolj navezano na komenski mesnici. Tamkaj je začela cena mesa vedno po 4 do 4 kr. pri kilogramu — skakati in zdaj imamo v Komnu meso v obeh mesnicah že po 52 kr. kilogram. To pa ne zadostuje še, kajti napoveduje se nam, da bo za velikonočne praznike zopet meso poskočilo. Kaj je temu uzrok? — Pravijo, da je živina vedno dražja in zbog tega mora mesar tudi ceno mesa višati. Ako je to res, prašamo: Zakaj je pa meso v Sežani po 48 kr. in v Tomaji po 44 kr. kilogram? V Tomaji je bilo celo pred mesecem dnij po 40 kr.

Zaradi teh neugodnosti slišimo, da namerava komensko županstvo na to delati, da mesnici v Komnu ceno mesu znižati, kajti v nasprotnem slučaju bode v Komnu nastala tretja mesnica, katera bo dajala bolj po ceni meso. Res zadnji čas bi bil, da se to zgodi, ker ako pojde tako naprej, ne bo mogel kmet še za veliko noč postaviti kos mesa v lonec.

Upamo, da bo kmalu bolje, drugače mi Škrbinci ne pojdemo več po meso v Komen, ampak poiskali bodemo druge kraje, kjer je meso ceneje in tudi — bolje.

Komenskemu županstvu pa resno svetujemo, da se potruji vplivati v to, da pride meso na primerno ceno.

Iščitega.

Domače vesti.

Kórni poveljnik, vojvoda Virtemberški došel je dne 25. t. m. v Trst. Ogleдал si je kadetsko šolo in oddelek jednoletnih prostovolcev.

Odlikovanje. Profesorju J. Belušiču došlo je posebno odlikovanje za njegovo iznajdbo: velocimeter, o katerem smo tudi mi že poročali. Dotična Pariška akademija imenovala ga je namreč svojim dopisujočim članom.

Baron Pino, bivši tržaški namestnik, zatem trgovinski minister in sedanji dež. predsednik Bukovinski, zbolel je nevarno

na očeh. Zdravijo ga na Dunaju. Nevarnost je velika, da oslepi. Tudi telesno zdravje barona Pino je kaj nepovoljno, tako da se dvomi, da bi se mogel vrniti k svojim uradnim poslovom v Črnovici.

Za možko podružnico sv. Cirila in Metoda darovala je družba pri zelenjavi mizi v kavarni „Commercio“ dne 26. marca 1 gl.

Pevski zbor delalskega podpornega društva v Trstu priredi v nedeljo dne 30. marca t. l. s sodelovanjem tamburaškega zbora v dvorani „Hotel Europa“ (Piazza della Caserma) veliki koncert. Polovica čistega dohodka namenjena je podružnici družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu. Podpisani odsek šteje si v čast vabiti vse spoštovano občinstvo na ta koncert in se nadeja, da taisto v obilej meri počasti slovensko pesem s svojo navzočnostjo. Ker je koncert tudi za dobrodelen namen, se preplačila hvaležno vsprejemajo. Ustopnina za osebo 40 kr. — Začetek ob 8. uri zvečer. Vspored: 1. J. K. Jahoda: „Tamburaška koračnica“, udara tamburaški zbor. 2. J. Brajda: „Istarska koračnica“ (novo), zbor. 3. J. Stritar: „Mojemu narodu“, deklamuje gospica Marija Majcen. 4. Gj. Eisenhut: „Na Savi“ (novo), valček, zbor. 5. M. Vilhar: „Nezakonska mati“, samospev, poje gospica Ana Umek. 6. Mayer: „Ptičica gozdna“, osmerospev. 7. Narodna ruska: „Ej uhnem“, udara tamburaški zbor. 8. Fr. Cegnar: „Kosa“, deklamuje gospica Marija Hvala. 9. M. Vilhar: „Mor nar“, samospev, poje gospod V. Košir. 10. Gj. Eisenhut: „Svibanjaka“ (novo), zbor. 11. Kocijančič: „Venec narodnih pesmi“, zbor. 12. V. Lisinski: „Tam gdje stoj“, udara tamburaški zbor.

Pevski odsek.

Slovensko-nemške pristojske knjižice jeze naše Lahe. Kdo bi se ne smejal onemu norcu, ki se pritožuje v nekem panlahonskem listu, da mu je mestni magistrat dal slovensko-nemško pristojsko knjižico, mesto laške? Isti list se radi tega na iredentarsko navdušeni magistrat hudo repenči.

Hvalevredno? Učitelj na slovenskeje ljudske šole v Rojanu, g. Jurij Bonin bode izdal — kakor čitamo v laških časopisih — neko knjigo, v kateri uči kako se praktično poučuje laščina! Čisti dohodek obrnil bode v prid njega ljubljenske „Pro patrie“. Mi te knjige z lehkim srcem slovenskim učiteljem ne priporočamo, čeprav jej bode cena samo 20 novičev. Svoj pouk je gospod učitelj zajel najbrže iz lastne skušnje.

Opazovalec nam piše: Ko sem čital v 8. koloni priloge št. 71. tržaškega „Citadina“ — priporočilo 40 lekcij za priučenje italijansčine, nehoti mi se je vrnilo vprašanje:

1. Ali se Boninu v glavi meša ali pa svetu? Ta znani — da, preznan — okoličanski učitelj priporoča to šušmarijo v italijanskem časopisu, italijanskim starišem, italijanskim otrokom, ki — tako bi človek sodil — že italijanski znajo, in morda celo pravilnejši, nego krpač teh „lekcij“. To je prva Boninova abotnost.

2. Ako je pa ta čudež 40 lekcij namenjen slovenskim starišem in njihovim otrokom, ki italijansko govore še tako slabo in nepravilno, kakor slavni ta učitelj sam, bilo bi naravnejši, da priporoča ta ričet svoj v jeziku, ki je onim umeven, katerim je namenjen. Pri g. Boninu menda ni logika doma.

3. Prepisovalec upa, da vjame do meseca aprila 1000 naročnikov. Mogoče, a neverjetno. — Mogoče pa je tudi, da se bo ta bivši regent rojanske šole — ki se zdaj podpisuje na vradne dokumente: maestro semplice — h koncu letošnjega 2. tečaja lahko tudi že podpisal: „maestro comunale in pensione“. Potem pa z Bogom! l'eventuale netto ricavo a beneficio „Pro Patria“!!

Iz okolice nam pišejo: Vsi tržaški listi zagovarjajo sklep mestnega zbora, da se ne dovoli podpora za zidanje šesce farne cerkve v Trstu. Vsi vprek hvalijo mestne očete, da so odvrnili novo „slovensko nevarnost“; edini uradni list „Adria“ krepko zavrača židovske srake in povdarja hudobijo prevladajoče stranke. „Mattinov“ člankar se roga gospodu Desepiju, ki je podaril odseku prostor za zidanje cerkve rekoč, da so fondi v Trstu prišli ob veljavo, kar je neki spoznal tudi velečastiti gospod trebanski kaplan Andrej Pahor, kateri se je oni večer, ko je videl točo padati na streho nove cerkve, pravočasno izmuznil iz zbornice ter jo vdaril tja v trebanske hribove, kjer njegovi pobožni oštriji neso še zaprli svojih zakristij! — Velečastiti gospod se je istinito skazal dvojljivega a) zastopnika svete katoliške vere in b) svojih slovenskih volilcev. Dolžnost njegova bila je odbiti nesramne napade ateistov, ki so se javno norčevali iz vere in njenih ministrov; pri tem pa ga je slovočna obljuba (glej plakate o priliki volitev) vezala odgovoriti nesramnim hujskalcem in črnilem, ki so nam slovenskim okoličanom zanikali celo pravico moliti milega Boga v svojej materinščini. Ali pregovor trdi: Čič ni za barko — in gospod Pahor bi bil boljše storil, da je ostal v mestu ter tu pridigal znanim pohajčem na Reni, nego da je prišel v okolico, kjer je nekatere tako preslepil, da so ga izvolili svojim „zastopnikom“. Uboga okoličanska raja, imajoč takega zastopnika, a uboga katoliška zavest s takim zagovornikom! Mundus vult decipi . . .

Mestni svet Tržaški imel je dne 26. t. m. ob 7. uri zvečer svojo sejo. Plača pisarničnim praktikantom pri mestnej zastavljavnici povišala se je na letnih 450 gl. Ob uravnanju šetališča pri sv. Andreju bila je živahna debata, katere so se udeležili svetniki Boccardi, Rascovich d'Angeli, Spadoni, Morpurgo in poročevalec dr. Pimpach. Rascovich je predlagal, da se preide na dnevni red, za kateri predlog so glasovali samo 3 svetniki. Obveljal pa je predlog Boccardi d'Angeli, da se stvar izroči odseku za javne stavbe z naročilom, da v sporazumljenju z društvom za olupševanje mesta in finančnim odsekom stavi konkretne predloge.

Tržaško kmetijsko društvo je imelo v nedeljo svoj občni zbor. Naše ljudstvo za to prav za prav nam namenjeno društvo niti ne ve. V Trstu pravijo mu „Agraria“; članovi so mu sami gospodje v cilindrih in pinjah, ki se s kmetijstvom le toliko pečajo, da prirede na poletje kak izlet na Opčine, Prosek ali Bazovico; tu se dobro terana nasrkajo, potem se povrnejo v Trst. Drugi dan pa vsi listi pišejo o nevarnosti, o strupenej rosi, filokseri ali Bogve kakoj bolezni, katere so izletniki na svojem „preiskovalnem potovanju“ iznašli in preprečili. Človek se mora tem panfletom samo smejeti. Tržaška „Agraria“ menda nema za druge skrbeti nego za zgodovinsko figo na velikem trgu, koja pa bujno rase, naj že „Agraria“ za njo skrbi, ali pa ne! Ali pustimo šalo. Zborovanji je predsedoval dr. Biasoletto, deželni poslanik bil je pa znani Polde Mauroner. Čeprav ni društvo minolo leto za povzdigo kmetijstva v tržaškeje slovenskeje okolici prav nič storilo imelo je 2423 for. 84 kr. stroškov in 13 for. 78 kr. manj dohodkov. Istemu laškemu društvu dovoljuje vlada, ako se ne motimo, 1000 for. podpore na leto. Isto kmetijsko društvo nema v tržaškeje okolici — za kojoj je prav za prav ustanovljeno — menda nobenega uda!! In temu društvu vlada dovoljuje letno podporo. Ridiculum sed verum.

Poprava tlaka. Mestni magistrat pozivlja vse posestnike hiš v novem mestu, katere leže ob javnih cestah, da do konca junija t. l. popravijo tlak, kakor zahtevajo stavbeni predpisi.

Avstro-ogrski Lloyd. Prometni vseh leta 1889. je jako nepovoljen. Kosmati dohodek — ako mu pridodenemo tudi še ostali znesek iz rezervnega fonda — ne zadostuje za odpise, kakoršne zahtevajo pravila. Uprava te družbe se bavi — kakor poroča „Triester Zeitung“ — z vprašanjem, kake službene reforme bi se dale uvesti. Posvetovanja o teh reformah vršila se bodo v bodočem mesecu.

Prosimo pojasnila. Nekdo je uložil pri c. kr. sodišču v Podgradu tožbo radi iztirjanja dolga 50 gl. Dasi je bila tožba slovenski pisana, dobil je nemški pisano vabilo k obravnavi, ki je bila pri rečenem sodišču dne 27. t. m. Ali se hočejo nekatera sodišča I. instance res za vsako ceno upirati obstoječim državnim osnovnim postavam?!

Iz Gorenj pri Sezani prejeli smo sledeči popravek: Velecenjeni gospod urednik! V šte. 21 cenjenega lista „Edinost“, nahaja se notica „iz Sezane“ v kateri popisuje gosp. dopisnik, da so pri Gorenjih hoteli ropati železnični vlak. Notica slóve dalje:

„Sploh so v Gorenjah jako slabi ljudje. Nedavno so veliko trt posekali in tim potem napravili veliko škodo. Pretepačev je tam obilo, da se po noči človek sam ne upa po vasi. C. kr. žandarji imajo z njimi obilo posla — gotovo več, nego z vsami drugimi ljudmi.“

Temu pa nij takó. Res je, da so bile nekemu posestniku trte porezane, a poškodovalec je še neznan: tudi ni to prvi slučaj, ki se je na Krasu dogodil: kajti v Dutovljah, Krajnivasih, Tomaju, Zgoniku se je to že večkrat ponovilo. Da se človek po noči radi pretepačev skozi vas sam ne upa, nij res, ker nijednemu potniku, idočemu preko naše vasi, se še nij žalega zgodilo. — Žalibog, da imamo, kakor v vsakem kraju tudi pri nas nekaj nemirnežev, ki pa vender neso taki, „da bi žandarmerija imela z njimi več posla, nego z vsami drugimi ljudmi.“ Gosp. dopisnik, ki ima najbrže povekšalne naočnike, bode naj v drugo resnicoljubljen, da ne bode žaljena radi par osob vsa občina.

Za Gorenjake občane: Janez Mahnič.

Umrlijivost v Trstu. Od nedelje 16. marca do sobote 22. marca umrlo je v Trstu 45 možkih in 60 ženskih osob, vkupno tedaj 105. V istem tednu prošlega leta umrlo je 105 osob.

Dohodninski davek za prvo četrtletje plačati je najdalje do 14. aprila t. l.

Samomor. Velikansko senzajcio vzbudil je po našem mestu samomor v pokojenega vojne mornarice nadinženirja Ferdinanda Stofla. Vstrelil se je v svojem stanovanju. Kakor znano vrši se tu porotna obravnava proti večim, pri lesnej firmi Gohde & C., nameščenim, naime radi hudodelstva goljufige. Stofla bil bi imel priti dne 27. t. m. pred porotno sodišče k zaslišanju kot izvedenec. A mesto k sodišču, šel je — v smrt. O vzrokih nesrečnemu činu se nič pozitivnega ne vé, osobito pa ne, je-li bila rečena obravnava v kakej kavzalneje zvezi se samomorom.

Poskus umora in samomora. Brezposelni kotlar Štefan Marini zvalil je svojo ljubico Ivano Mracutti na pot proti Škednju. Dospesva blizu gostilne „Al mondo nuovo“ potegne samokres iz žepa, vstrelil trikrat na deklico in jo hudo rani. Potem pa je moralni instrument proti sebi obrnil in samega sebe hudo ranil. Iz Škednja takoj došli redarji so odredili prenositev nesrečne ljubimske dvojice v bolnico. — Rana ljubice je sicer težka, vender ne življenju nevarna, dočim je ona ljubovnika zelo nevarna in se je bati, da ne ozdravi.

Drugi poskus umora in samomora, ki je v predojčjem popisnemu sličem, samo da je bil v tem slučaju izid bolj tragičen: življenje v mladostnej krasoti cvetoče deklice je končano, mladi ljubimec-zločinec visi pa mej življenjem in smrtjo. Zjutraj ob 9½ uri dne 28. t. m. mimo hiše šte-

vilka 26/193 v Via del Bosco idoči čuli so glasne kliče na pomoč. Kmalu zatem čulo se je pet strelov in potem je nastala . . . grobna tišina. Strahom so ljudje ugibali, kaj se je neki zgodilo. Kmalu so zvedeli: 25letni Fran Marinsič, doma iz Trsta, vstrelil je petkrat na svojo nekdanjo ljubico, 19letno šiviljo Marijo Marsič, in potem po dvakrat na samega sebe. Marinsič došel je istega dne k Marsičevej ter jej na novo vsiljeval ljubezen svojo. Videvši pa, da deklica o tej ljubezni neče nič čuti — maščeval se je. Oba ranjena prenesli so v bolnico, kjer je nesrečna ljubica kmalu izdihnila svojo dušo. Zločinec je še pri življenju. Na truplu revice našli so sedem ran. Ker je nesrečnež petkrat nanjo vstrelil, morali sti dve rani nastati po iz trupla izstopivših kroglijah.

„Hoja za Marijo Devico“. Po P. Sebastijanu Zajlerju posnel B. Bartol, duhovnik. Ta nabožna knjiga izšla je v tiskarni družbe sv. Mohora v Celovecu. — Nadalje smo prejeli 4. zvezek VII. letnika „Duhovnega Pastirja“.

Listnica uredništva:

Gospod Radobod Resničnik. Prejeli, toda prosimo Vas potrpljenja, kajti bili smo do sedaj preobloženi. Proza bi nam o svojem času ugajala.

Tržnoporočilo.

Cene se razumo, kakor se prodaje na debelo blago za gotov denar).

		Cena od for. do for.
Kava Moecca	100 K.	132.— 134.—
Rio biser jako fina		— — — —
Java		124.— 126.—
Santos fina		111.— 112.—
srednja		107.— 108.—
Guatemala		116.— 118.—
Portorico		124.— 130.—
San Jago de Cuba		126.— 137.—
Ceylon plant. fina		131.— 133.—
Java Malang. zelena		118.— 120.—
Campinas		— — — —
Rio oprana		— — — —
fina		111.— 112.—
srednja		105.— 106.—
Cassia-lignea v zabojih		39.— — —
Macisov cvet		420.— 430.—
Ingo b Bengal		21.— 22.—
Papar Singapore		71.— 72.—
Penang		56.— 57.—
Batavia		57.— 58.—
Piment Jamaika		39.— 40.—
Petrolej ruski v sodih	100 K.	7.75 — —
v zabojih		9.— 9.25
Ulje bombažno amerik.		36.— 37.—
Loce jedilno j. f. gar.		42.— 43.—
dalnat. s certifikat.		44.— 45.—
namizno M.S.A. j. f. gar.		53.— 54.—
Aix Vierge		64.— 66.—
fino		60.— 62.—
srednje		8.50 8.75
Ročiči pulješki		— — — —
dalnat. s cert.		— — — —
Smokve pulješke v sodih		— — — —
v venčih		18.— 13.50
Limoni Mesina zaboj		4.— 4.50
Pomeranče sicilijansko		4.25 4.50
Mandlj Bari l.a.	100 K.	93.— 94.—
daln l.a. s cert.		96.— 97.—
Pignolli		69.— 71.—
Biz italij. najlnejji		18.— 19.—
srednji		16.50 17.—
Rangoon extra		15.25 — —
l.a.		13.25 — —
l.l.a.		13 — 12.75
Sultanine dobre vrsti		34.— 38.—
Šuh grozdje (opašni)		19.20 21.—
Cibebe		20.— 21.—
Slaniki Yarmouth sod		— — — —
Polenovke srednje velikosti		33.— — —
velike		34.— — —
Sladkor centrifug. v vrečah		— — — —
certifikat.	100 K.	32.— 32.25
Fašol Coka		9.25 9.50
Mandoloni		8.50 8.75
svetlorudeči		8.75 — —
temnorudeči		8.50 — —
bohijjski		9.— — —
kanareek		9.— — —
beli, veliki		9.50 — —
zeleni, dolgi		7.— — —
okrogli		6.25 — —
mešani, štajerski		6.50 — —
Mašlo		92.— 93.—
Seno konjsko		2.— 3.20
volovsko		2.10 3.10
Slama		3.— 3.80

Večno pomlajajoča se narava! Vsako leto odstranjuje kri nerabljuje snovij, katere provzročajo najhujše bolezni, ako se jih ne odvodi pravčasno. Pomlad in jesen sti pa prvi čas, da odstranimo vse nepotrebne, delavnost posamičnih organov ovirajoče tvarine (žolč in sleze) in se tako izognemo drugim boleznim. To se zgodi po človeškemu telesu neškodljivej odvodilnej kuri. Ne samo onim, ki trpe na nerodnej prebavi, zabasanju, napaenjanju, pošalnini, siljenju krvi, omotičah, trudnosti udov, hipohondriji, histetriji, hémoroidah, bolečinah v želodecu, na jetrah in v čevah more se priporočati, da ohranijo dragocnemu rudečemu soku čistoto in krepilo po primernej in redno dovršeneje kuri. Kot najboljšje sredstvo priporočati se smeje vsakemu lekarnarja Riharda Brandta švicarske kroglicje, katere priporočajo prve naše medicinske avtoritete kot izvrstno delujoče in neškodljive. Dobi se jih v lekarnah skatljica po 70 kr. Paziti je treba, da se ne dobi ponarejenja brez vrednosti

